

En sky av vittnen

Per-Olof Bolander och Klas Östman har skrivit ett utmärkt bokomslag till "Döden är en man".

Tidningar som vill
Enligt en undersökning som gjorts i samband med utgivningen av boken "Döden är en man" har flera av de största tidningarna i Sverige uttryckt intresse för att köpa in exemplar till sina kiosk- och butikskiosker.

HEBBAN SOM VITNE
Enligt en undersökning som gjorts i samband med utgivningen av boken "Döden är en man" har flera av de största tidningarna i Sverige uttryckt intresse för att köpa in exemplar till sina kiosk- och butikskiosker.

Nollorna och universiteten
Klas Östman har skrivit ett utmärkt bokomslag till "Döden är en man".

Rapporten i boken "Döden är en man" av Per-Olof Bolander och Klas Östman är en omfattande undersökning av en av de mest spektakulära brottställen i modern svensk kriminalhistoria.

Virtuell strategi
Och vid årsskiftet slog den virtuella strategin igen om i den högre utbildningen, då antalet universitet steg från 6 till 9. Att den granskande expertgruppen hävdade att högskolorna i Örebro och Växjö inte uppfyllde kraven för att få kalla sig universitet är snarlikt.

Nollorna och universiteten
Klas Östman har skrivit ett utmärkt bokomslag till "Döden är en man".

Rapporten i boken "Döden är en man" av Per-Olof Bolander och Klas Östman är en omfattande undersökning av en av de mest spektakulära brottställen i modern svensk kriminalhistoria.

Virtuell strategi
Och vid årsskiftet slog den virtuella strategin igen om i den högre utbildningen, då antalet universitet steg från 6 till 9. Att den granskande expertgruppen hävdade att högskolorna i Örebro och Växjö inte uppfyllde kraven för att få kalla sig universitet är snarlikt.

En sky av vittnen

Per-Olof Bolander och Klas Östman har skrivit ett utmärkt bokomslag till "Döden är en man".

Lidande av psykiska sjukdomar är ett stort samhällsproblem. Det är viktigt att vi hittar nya sätt att hjälpa människor som lider av dessa sjukdomar.

Mammans minne
Enligt en undersökning som gjorts i samband med utgivningen av boken "Döden är en man" har flera av de största tidningarna i Sverige uttryckt intresse för att köpa in exemplar till sina kiosk- och butikskiosker.

Åklagare Helin ändrade helt enkelt pingstafton till annandag pingst.
Det var den enda återstående dagen då de åtalade haft någon realistisk möjlighet att obemärkta utföra styckningen.

Mammans minne
Enligt en undersökning som gjorts i samband med utgivningen av boken "Döden är en man" har flera av de största tidningarna i Sverige uttryckt intresse för att köpa in exemplar till sina kiosk- och butikskiosker.

Åklagare Helin ändrade helt enkelt pingstafton till annandag pingst.
Det var den enda återstående dagen då de åtalade haft någon realistisk möjlighet att obemärkta utföra styckningen.

Mammans minne
Enligt en undersökning som gjorts i samband med utgivningen av boken "Döden är en man" har flera av de största tidningarna i Sverige uttryckt intresse för att köpa in exemplar till sina kiosk- och butikskiosker.

gänger i tingsrätten 1988 och ytterligare två i kammarrätten 1989 respektive 1991. I tre av fyra rättsliga prövningar ansågs det bevisat att läkarna styckat kvinnan. Till stöd för den slutsatsen fanns rättsmedicinska utlåtanden som framhöll att gärningsmannen sannolikt haft professionella kunskaper i anatomi eller kirurgi. I sig var detta naturligtvis otillräckligt och för övrigt omstritt bland experterna.

En komplikation var att dödsorsaken aldrig med säkerhet kunde fastställas eftersom den mördades huvud och inälvor inte återfanns. Avgörande var istället vittnesmålen, som sammantagna band de åtalade läkarna till styckningen. Trovärdigheten i dessa är alltså avgörande.

Mammans minns

Det märkligaste och mest sensationella vittnesmålet kom från Thomas A:s (A) före detta hustru, Hustrun återgav yttranden från parets dotter, som föllits i samtal under 1985 när hon var mellan 2 och 3 år. Hösten 1984 hade personal på hennes dagis befarat att hon utsatts för övergrepp, på grund av återkommande hudirritationer i underlivet. Hos mamman hade redan sammans misstanke växt fram.

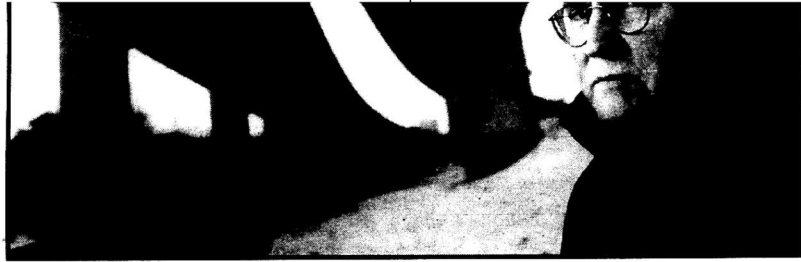
Fotohandlarparet

Palmemordets krav på polisresurser gjorde att utredningen mot läkarna blev vilande i över ett år. När läkarna anhölls i oktober 1987 kunde Expressen snabbt återge "barnets berättelse", där uppgifter om fotografering ingick. Strax därpå hörde ett gift par som drev en fotoaffär av sig till polisen och berättade att de sommaren 1984 framkallat bilder på människodelar åt en kund. Inga anställda kunde bekräfta var sig bildernas existens eller parets starka reaktion på dem. De identifierade vid en videokonfrontation A som kunden med lämnat in filmrullen. Inspelningen från konfrontationer visar att igenkännandet inte var omedelbart utan växte fram i en dialog med polispersonal. Påverkan kan inte utslutas.

Flickan som vittne

Den drittills huvudmisstänkte, rättsläkaren Teet H (H) hade bevisligen haft yrkesmässig och åtminstone yttlig social kontakt med A. Barnpsykiatern Frank Lindblad och barnpsykiologen Margaretha Erixon anlitades som polisens sakkunniga i bedömningen av mammans uppgifter. De ansåg att en rimlig förklaring till dotterns yttranden, som de förmedlats av modern, var att flickan sett en människa styckas. Materialet talade även för att hon utsatts för sexuella övergrepp.

I utredningen ingick ett besök med dottern på rättsläkarstationen i Solna, där H arbetat och styckningen antogs ha skett annandag pingst 1984, då barnet var 16

Gråber. Journalisten Per Lindeberg har aktualiserat styckmordet i sin bok *Döden är en man*.

månader. Flickan reagerade inte nämnvärt på besöket. För Lindblad/Erixon framstod det som "en tillkämpad oberördhet" som inte på något sätt talade mot antagandet att hon där bevittnat en styckning vars traumatiska verkningar genomsvårade hennes samtal med mamman. Dotterns berättelse vilar alltså på mammans förmedling av i övrigt obevittnade samtal. Exakt hur de framkommit i dialogen är osäkert. De samtal hon bandade på polisens uppmaning saknar det slags uppgifter som låg till grund för berättelsen om övergrepp och styckning.

Fotohandlarparet

Palmemordets krav på polisresurser gjorde att utredningen mot läkarna blev vilande i över ett år. När läkarna anhölls i oktober 1987 kunde Expressen snabbt återge "barnets berättelse", där uppgifter om fotografering ingick. Strax därpå hörde ett gift par som drev en fotoaffär av sig till polisen och berättade att de sommaren 1984 framkallat bilder på människodelar åt en kund. Inga anställda kunde bekräfta var sig bildernas existens eller parets starka reaktion på dem. De identifierade vid en videokonfrontation A som kunden med lämnat in filmrullen. Inspelningen från konfrontationer visar att igenkännandet inte var omedelbart utan växte fram i en dialog med polispersonal. Påverkan kan inte utslutas.

Kvinnan med hunden

Strax före den första rättegången i januari 1988 berättade en 60-årig kvinna för polisen att hon sett två män med en barnvagn gå in i Karolinska institutets anatomi-byggnad. Året var oklart men det var pingst och soligt, vackert väder. Hon identifierade några dagar senare A och H på samma

film som fotohandlarparet sett. Konfrontationen dokumenterades bara genom en 20 rader lång sammanfattning. Den ägde rum efter det att H:s ansikte skyms i Rapport och en bild på konfrontationsgruppen, där A:s ansikte är maskerat men hans nummer på bröstet syns, publicerats i Expressen och Aftonbladet. Vidare var värdet kyligt med regn i luften den aktuella dagen.

Åklagare Helin ändrade helt enkelt pingstafton till annandag pingst. Det var den enda återstående dagen då de åtalade haft någon realistisk möjlighet att obemärkta utföra styckningen.

Vilket ärende läkarna skulle haft i en byggnad som ligger mer än 100 meter från rättsläkarstationen, dit de inte bör ha haft nycklar, är oklart. Ingen av de fyra personer som befann sig där observerade dem. Bekanta som vittnad sade sig ha diskuterat saken med efteråt mindes inget. Detaljerna i damens vittnesmål varierade från gång till gång. Kammarrätten accepterade likväl mammans uppgifter som stöd för att A och H haft kontakt pingsten 1984.

Helin ändrade sig

Varför just annandag pingst? Tidpunkten för da Costas död kunde fastställas lika lite som dödsorsaken. Då den första rättegången inleddes gällde ännu pingstafton som morddagen i åklagarens framställning. Ett försymmat vittnesmål som gjorde sannolikt att da Costa varit i livet på pingstdagens förmiddag dök nu upp igen. Åklagare Helin ändrade helt enkelt pingstafton till annandag pingst. Det var den enda återstående dagen då de åtalade haft någon realistisk möjlighet att obemärkta utföra styckningen. Mor-

det fick antas ha skett samma dag även om tidsschemat nu kunde framstå som pressat. Antagandet om de åtalades skuld styrde fastställandet av tidpunkten för mordet och styckningen.

Inför den andra rättegången i tingsrätten framträdde ett nytt vittne som presenterade sig som nära vän till den mördade. Hon hade dagarna före da Costas försvinnande hört henne berättas om två läkare med perversa böjelser. En tid senare återfann kvinnan dagböcker som styrkte hennes vittnesmål. Emellertid hade hon talat med polisen redan i augusti 1984, när da Costa just identifierats. Hon lämnade då en del upplysningar om kontakter med da Costa i juni men sade inget om det perversa läkarpar som utgör huvudinnehållet i dagboksanteckningarna. Dagböckerna undersöktes inte heller kriminaltekniskt.

Orgier och likskändning

Andra dramatiska vittnesmål om H framkom efterhand från gatuprostituerade som hörts tidigt i utredningen, utan att lämna denna information. Redan hösten 1987 uppmärksammades polisen via en psykottagning på att prostituerade berättade om orgier med likskändningar och sadism vid rättsläkarstationen i Solna.

Mammans vittnesmål där en incestmisstanke vuxit till övertygelse om dotterns närvaro vid en styckning gav ny näring åt utredningen mot makens flyktige bekant H, som redan suttit anhållen och skandaliserats i december 1984. Den nya publiciteten hösten 1987, om perversa styckritualer som fotograferats, ledde till fotohandlarparets framträdande. Vid rättegångens början tillkom kvinnan med hunden. Slutligen presenterades kvinnan med dagböckerna i media som representant för den föraktade grupp som hade sett sanningen bakom de åtalades socialt respektable fasad: Övergrepp och perversion.

En rättsprocess som tagits upp av massmedia som ett snaskigt styckmord hade förvandlats till ett symboldrama med köns- och klasspolitisk innebörd.

PER-OLOF BOLANDER

enklert klick med musen gör vem som helst högtbildad på nolltid.

Under hösten kunde vi se hur det fungerar på gymnasiet. Där har en utredning, inte helt överraskande, funnit att många elever anser det naturvetenskapliga programmet vara för svart. Fram med musen och klicka: istället för att förlänga studietiden eller förbättra grundskolan, så föreslår skolverket att det naturvetenskapliga programmet görs lättare genom att olika ämnen får väljas bort. Franska och tyska, exempelvis. Eller all fysik utom grundkursen. Eller kemin. Utbildningen blir sämre, men det är namnet, symbolen, som räknas.

Virtuell strategi

Och vid årsskiftet slog den virtuella strategin igen om i den högre utbildningen, då antalet universitet steg från 6 till 9. Att den granskande expertgruppen hävdade att högskolorna i Örebro och Växjö inte uppfyllde kraven för att få kalla sig universitet är snarlikt. Varken regeringen, lokala kommunalråd eller de små högskolornas rektorer är intresserade av härklyverier.

Det är därför inte någon vågad gissning att Sverige vid årsskiftet har fått 12 universitet. En 100-procentig ökning på bara ett par år. Klick, hurra!

Samma sak gäller den fördubbling av antalet professorer som är på gång. Från den 1 januari ska alla "tillräckligt kompetenta" universitetslektorer få kallas professorer. Blott namnen på tjänsterna ändras, men lektorerna tänker inte skada genom häst i munnen.

I linje med detta förkortas och försämras forskarutbildningen. Då grundutbildning på universitetet redan är mycket kort, så tycks slutmålet självklart: Var och en som skriver in sig i en studentkår utnämns samtidigt till professor. Klickat och klarst.

Det enda jag inte förstår är varför strategin inte används på alla områden. Genom att lägga till några nollor på sedlarna gör man alla svenskar till miljonärer. Irrriterande rester från det gamla ståndssamhället kan undanröjas med allmän nydliging. Ett folk enbart bestående av professorer, miljonärer och hertigar skulle återigen få världens att häpnna.

Men kanske är det bäst att vänta något år. Annars finns ju risken att datorernas 2000-buggar vid millennieskiftet raderar ut all denna härlighet lika snabbt som den skapats.

KLAS ÖSTMAN